

"Enakop"

ISSUED EVERY DAY EX

IZHAJA VSAK DAN IZVZE

Owned and
THE AMERICAN-JUGOSLAV
Business Place of the Corporation

SUBSCRIPTION:

By Carrier 1 re.
Cleveland, Collinwood, Newburgh by ma.
3 mo. \$2.00.
United States 1 re.
Europe and Canada 1 re.
POSAMEZNA ŠTEVILKA 3.

Lastuje in izdaja z

Ameriško-Jugoslovanska Tisk

6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551.

Za vsebino oglasov ni odgovorno ne uredništvo.

CLEVELAND, O., TOREK (TUESDAY), MAY 22

104

BOLGARSKA REVOLTA.

Dunajska poročila od sobote in nedelje so javljala izbruh revolte komunističnega značaja v Sofiji, glavnem mestu Bolgarske.

Ministrski predsednik Stambulinski je baje prišel s ruskim sovjetskim zunanjim komisarjem Čičerinom do sporazuma, glasom katerega je imela njegova vlada dobiti podporo bolgarskih komunistov pod pogojem, da Bolgarija izžene iz svojega ozemlja ostanke Wrangelove armade, ki se sedaj klatijo po Balkanu, v prvi vrsti pa po Jugoslaviji in Bolgariji, kjer v imenu "slovanskega bratstva" ponekod nastopajo napram domačim prebivalcem z uprav terorističnimi metodami.

Ako je tozadevna vest točna, tedaj je logični zaključek, da mora biti komunistično gibanje v Bolgariji upoštevanja vredne velikosti in moči. Drugače bi Stambulinski gotovo ne smatral vrednim iskati podpore komunistov za svojo vlado, ki temelji na principih kmečke demokracije.

Ako moremo vrjeti časnikarskim vestem, tedaj je revolta dosegla tako obsežne dimenzije, da je mladi kralj Boris, sin dolgonosega Ferdinanda nemške koburške dinastije, ki se izza poraza centralnih sil ne drzne vrniti med svoje "drage podanike", smatral položaj tako resnim, da jo je odkuril v črnomoško pristanišče Varno, da se od tamkaj odpelje na varnejše kraje. Že pred tedni se je razširila vest, da se misli kralj Boris podati na obsežno potovanje po inozemstvu, in da namerava na poti posetiti tudi Zedinjene države. Morda je bilo to samo pretveza za grozečo katastrofo, katere prihod je bil očividni na političnem obzorju, a se svetovno javnost ni maralo obvestiti o resnosti aktualnega položaja.

Sodeč po delu kmečkega premierja Stambulinskega izza sklepa premirja, moremo reči, da je eden izmed najmočnejših državnikov Balkana. Tekom vojne je vodil opozicijo proti koburški klki na dvoru, ki je zavlekla Bolgarsko v bratomorno vojno s Srbijo na strani Nemčije, Avstrije in Turčije, in je moral kot posledica, enako slovenskim in hrvaškim narodnim voditeljem v Avstro-Ogrski, presedeti dolge mesece za jetniškim ogradjem. Po polomu centralnih sil je moral Ferdinand bežati, Stambulinski pa je postal resnični vladar Bolgarske, akoravno je Ferdinandov sin Boris formalno zasedel izpraznjeni prestol. S svojim taktičnim postopanjem si je znal pridobiti

inikov in Amerike, in izgledalo je, kot da se na podk počasnemu toda sigurnemu predvojnemu mestu z ozirom na svoj med-

Sofiji ustanovila republikanska vlada, in ostanejo v rokah zmognega in iskrenega, da se nam za Bolgarsko in njeno bomo bi bil podvzet prvi korak za realizirativne republike, misel na katero se je iji zelo ojačila, in katera bi se bila najtila, da ni nesreča hotela, da je Bolgari stopila na stran centralnih sil ter se s srova kraljeve dinastije na Balkanu.

**E PRIČAKO-
MEGA DELA.**

se vidi, so spoznali z malo izjemi vsi Slovenci in Slovenke. So nekateri, katerim ni prav nič na tem leže, če kdaj narodni dom stoji ali ne, ali teh je tako malo, da jih naštejemo lahko na prste, ali tudi ti bodo morali priti v naš krog, kajti val ljudske volje je podoben povojni, ki poplavi planjave, podobno je deroči reki, ki izkoplje prej ali slej najstarejše in najmočnejše hraste, in ni jo skupine, ki bi mogla uspešno in stalno kljubovati volji naroda.

Naš narod si je konstruiral jasen in izrazit cilj, to je, narod hoče imeti svoj hram, hoče imeti svoje svetišče, kjer bo ukrepal o svoji usodi, o svojem napredku in o svojem kulturnem razvoju. In kdo je, ki bi hotel ta cilj le deloma omalovažiti, le deloma zakriti? Kdo izmed nas je tako otročji, da bi mislil kljubovati narodni volji? Ni ga. In ker se je ljudska volja pokazala že na vseh konferencah Narodnega Doma jasno, kjer je zahteval narod, da se gradi Narodni Dom, vidim, danes rezultat te zahteve, te želje, vidimo, kako direktorij pazno in konstruktivno pripravlja vse potrebno, da se jim prej prične zidati naš narodni hram, Slovenski Narodni Dom. Danes ni niti enega, ki bi le dvomil o gradnji Narodnega Doma, kajti prvi korak, katerega je moral direktorij S. N. D. storiti je storjen, namreč lesena hiša, katera se je morala prenesti vsled odobrenega načrta, je že na svojem mestu, in kakor hitro bodo podpisane vse pogodbe, tiče se zidave doma, pričelo se bo takoj z zidavo velikega poslopja, ki bo kras in ponos cele nasebine.

Bratje in sestre! Naš Narodni Dom bo krasna stavba; zgradjen je bo najmodernejše, z vsemi potrebščinami in vsemi udobnostimi, ki zahteva razvoj, to je, uspešen razvoj narodne misli, napredka v kulturnem in gospodarskem smislu. Imeli bomo dom, kjer se bomo z največjim veseljem shajali, kjer bomo uživali sad svojega dela, svoje požrtvovalnosti. Imejmo pred očmi pa tudi se težko, katere bomo morali prenesti ob času gradnje našega hrana.

Ljudska volja je bila močna takrat, ko se je šlo: ali postavimo narodni dom ali ne. Ljudska volja je zmogala. Ljudstvo hoče imeti narodni dom tak, kakoršne ga si je zaželel narod. Ali ker ni smo bili vsi enako zavedni in delavni za to veliko idejo, ni so bili rezultati taki, kot bi se jih pričakovalo. Ali vse težkoče bi se na en mah odpravile, ako bi vsi tisti, ki imajo delnice podpisane, potrudili in plačali ostalo vsoto sedaj, ko moramo vedeti natančno, koliko imamo, in koliko še potrebujemo. Verujte direktoriju S. N. D., ki pravi: "Dajte sedaj, vzemite delnice sedaj, predno se bo gradil S. N. D., da bomo imeli jasen račun, koliko še potrebujemo; dajte sedaj in prihranite svojemu domu stroške, direktoriju pa, kateremu ste poverili svoje zaupanje in od katerega zahtevate, da gradi S. N. D. Dom, prihranite veliko dela. Vabudite se, dajmo še enkrat, dajmo zadnjič, kajti napredek našega doma je siguran."

Bratje in sestre! Razpisana je kampanja za prodajo novih delnic, in pa za kolekto zaostali in še neplačani delnice. Kadar pristimi, ki zahteva razvoj, to je,

Doma, ali bolje rečeno, zastopniki našega doma, ne pustite jih praznih rok, temveč storite svojo dolžnost napram S. N. D., napram celoti naše nasebine, napram svojim potomcem, ki bodo uživali sad vašega truda, vaše požrtvovalnosti in vaše zavednosti. Ako vam je mogoče, podpisite novih delnic, vplačajte sedaj, predno se račun zaključijo, za ostale delnice, in pomagali boste veliko pri gradnji našega skupnega doma, ki bo ne samo nam v občo korist, temveč bo tako kazala drugim narodom, posebno ameriški publiki našo zavednost, našo požrtvovalnost. Počakajmo, da smo i Slovenci zmogni kljubovati v tem oziru z drugimi narodi: Pokažimo ameriški javnosti, da smo i mi kulturni in da želimo napredovati v vseh ozirih, da nočemo zaostajati niti pedi za drugimi! Bodimo složni, delajmo složno roko v roki, in napredek naše velike nasebine, napredek slovenske ameriške metropole se bo v kratkem pokazal v vsej svoji lepoti in krasoti! Naj vam gre ta apel do srca, naj vam užge ono veliko zavednost in požrtvovalnost, ki ste jo že neštokrat pokazali, kadar se je šlo za narodno stvar. Bodimo velikodušni in dajmo zadnjič, kar smo kot narod dolžni storiti. Glejte bratje in sestre, za vse imamo dovolj finance, manjka nam le še za streho. In ta zadnja žrtev bo ustvarila in zgradila krono našega poslopja, završila bo narodno stavbo — naše svetišče, Slovenski Narodni Dom!

Na noge torej, bratje in sestre, da bo v jeseni dograjen! Za novinski odbor direktorija S. N. D. L. F. Truger.

Iz stare domovine.

Slovenska rodbina iz Amerike. Kakor poroča "Pravda", se mudi v Beogradu neka žena z dvema otrokoma. Je to Slovenka Marija Gaber, ki se z otroci vrača v domovino, mož pa je ostal v Ameriki, kjer dela v rudokopu. Prinesla je iz Amerike približno 5000 dinarjev kot prihranek do letošnjega truda. Na meji pa so ji odvzeli denar in bila je kaznovana, ker je imela pri sebi več denarja, kakor je to dopustno po predpisih. Sedaj hodi v Beogradu okoli narodne skupščine in prosi pomoči. "Pravda" apelira na narodno skupščino, da ubogo ženo z otroci reši nesreče.

Smrtna nesreča. V Kranju je triletni Vladko Semen prevrnil

posodo vrele vode in dobil pri tem tako težke opekline, da jim je še istega dne podlegel.

Smrtna kosa. V Trbovljah je umrla gospa Ida Moll, roj. Turnšek, soproga tamkajšnjega učitelja in vrlega narodnega delavca g. Oskarja Molla. Spoštovani rodbini naše iskreno sožalje! — V Mostah pri Ljubljani je umrla ga. Antonija Snoj, na Vrhniki, v starosti 84 let pa g. Jakob Buh. — V Beogradu je umrl v sredo učitelj v pok. Vasa Markovč, oče dr. Bože Markoviča, vseuč. profesorja in predsednika Jugoslovanske Matice, eden starih srbskih veteranov za nacionalno idejo in zmago demokracije.

Smrtna kosa. V Cerknici je dne 26. aprila umrl tamkajšnji sodni kanclist g. Franc Winter. Bil je blaga duša in pri ljudstvu splošno priljubljen.

Dva vlaka trčila skupaj. V noč od 26. na 27. aprila je osební vlak iz Bosenskega Broda trčil pri Maglaju v tovorni vlak, ki je bil znatno poškodovan. Strojovodja Suk in trije potniki so bili ranjeni ter prepeljeni v sarajev. bolnico.

Samomor poročnika. V Novem Sadu se je ustrelil pešadijski poročnik Ivan Švare. Prišel je izjutraj v vojašnico, oblekel pa radno uniformo ter si iz službenega samokresa pognal kroglo v glavo. Na bataljonskega poveljnika je pred smrtjo naslovil pismo, v katerem mu sporoča, da je izvršil samomor, ker ne more več prenašati premira med Srbi in Hrvati.

Utopljenca so potegnili te dni iz Kamniške Bistrice in spoznali v njem Alojzija Vrhovnika iz Baskovnika pri Kamniku, ki je brez sledu izgubil z doma in se ni več vrnil. Kakko je zašel v vodo, ni znano.

Maščevanje zapuščene ljubice. Mladenka Stanislava Popović iz Kruševca je poskušala na pariškem kolodvoru usmrtiti lastnika našega poslatništva v Parizu Vučkaišina Životića baš v trenutku, ko je stopil iz Simphon-ekspresa, s katerim se je vrnil iz Beograda na svoje službeno mesto. Gospodična Popović je streljala na Životića iz revolverja ter ga zadela v desno ramo. Rana ni nevarna. Mladenka kakor tudi tajnik Životić sta bila odvedena na policijo, kjer je gđ. Popović izjavila, da se je hotela maščevati nad svojim narocenem, ki jo je zapustil ter se v Beogradu z drugo zaročil. Gospodično Popović so odvedli v zapor.

Smrtna kosa. Primorskemu rojaku, polkovniku v pok. Janku

Vukasoviču-Stibiču, ki se sedaj pri svoji omočeni ki v Marseillu na Franciji je dne 21. aprila umrl na dokončanem medicinskem v sanatoriju Hauteville, ki si sin Aleksander. — V Zagorju je umrl v petek nenadno poduradnik pri ravnanju njih železnice, Tone Gastran, dela ga je srčna kap. Treprepelje v Ljubljano.

Ponesrečen oglar. Janez Valentinčič iz Dolenjih Železnih je kahal te dni pri Podroštu. Naslednji našli sedemdesetletnega mrtvega pri kopi. Dognali da je Valentinčič padel s tre visoke kope in se ubil.

Nezgođe. Pes mesarja Kebra iz Vodmata se je zakadil v 12letno domačo Antonijo in jo vrgel na tla. — V Zagorju, je padel s klozi zlomil desno nogo. — Čar, tesar v Vintgarju na Bledu, se je pri delu na larno žago vžgal v levo Lida Pogačnik, hčerkanice iz Ljubljane, se je kanju sunila v kvačko voko, ki se je zapčila tako da je moral priti na pomoč vnik.

Italijani se uče ruski zaški trgovski visoki stanovili stolicu za ruski. Jako čudno pa je, da beniči tržaški šoli ne more benega jugoslovanskega čeprav tvorijo Jugoslovani no prebivalstva tržaški in Juljske Benečije. Tržaščani tudi z jugoslov. trgovskim svetom največ. To pač ilustrira zavednost trgovcev.

— V račun Slovenskega doma, ki je bil pripravljen daji od 12. maja je umrla sli škrt malom pomolno \$338,00, katere je plačilo stvo na račun delnic tebe ca aprila je bila priobčena \$268,10, kar pa ni prava ka. Toliko v pojasnilo.

— V pondeljek je stali sodnikom Corlettom 46 bilistov, ki so kršili promidinance. Štirje izmed njih li obsojeni na 10-dnevno ostalim pa je bila naloga narna kazen.

Naročajte dnevi ENAKOPRAVNOST

EDMOND DE GONCOURT:

DEKLE ELIZA

Cez nekaj hipov je Eliza ugledala daleč v nejasnem prostoru rdečo luč nad edino tam stoječo hišo. Ko se je pripeljala bliže, je spoznala, da je bila to velika četverooglata svetilka; iz razdalje per korakov se je na to začudila, da jo vidi proti kamenom mimoidočih zavarovano z rešetko, ki jo je zapirala v kletko.

Eliza je bila pred hišo z rdečo lučjo; hiša je lezla na kup kakor podirajoča se razvalina stare utrdbe, njene zaprte in zapahnjene duri so skozi kukalno odprtino sipale blede svetlobe na zamrznjeno, pobeljeno cesto.

Voznik se je ustavil in je, ne da bi stopil z voza, pomajal ženskam njih kovčge. Ko je to opravil, je veliki Lolo, ki so mu vzdeli "metalec krasotič", med režanjem in roganjem z viska svojega sedeža narahlo in prijateljsko ošvrknil potnici z bičem.

VII.

V anem jutru tretjega dne po njenem prihodu je Elizo prebudilo topotanje pod njenim oknom.

Vstala je v srajci in je nekoliko plašno šla gledat skozi režanjo v zavesti, kaj se godi na dvorišču.

V beli jutranji megli je obilen mlad človek, oblečen v modro bluzo povrh mestne obleke, izpregal konja izpred malovrednega kmečkega voza in kramljajal s hišno gospodinjjo kakor s staro znanko.

— Ta mrha je vražje letela z mano, je rekel in z roko, veliko kakor obnovno pleče, pogladil žival po zad-

njem koncu; glejte, mati, kadi se kakor ornica vaše želje.....

In ko je starka hotela prijeti konja za uzdo, je dodal:

— Hvala, ni treba, poznamo pot do hleva..... In ali je kaj novega v hiši, he, debela mamica?.....

Eliza se je udala prvemu, ki je prišel. Eliza je postala vlačuga na čisto preprost, naraven način, skoro ne da bi se bila njena zavest kaj ustavljala: tako zelo je bila od mladega vajena videti v vlačuganju najbolj običajen stan svojega spola. Njena mati je delala tako malo razlike med ženskami "z izkaznicami" in drugimi..... poštenimi ženskami. V svojem dolgoletnem življenju bolniške strežnice je pri dekletih čula rabiti besedo "delati" v označo izvrševanja njih obriti s tako globokim prepričanjem, da je nazadnje smatrala prodajo in razpečevanje ljubezni za nekoliko manj naporen, ne tako mučen poklic kakor kateri drugi, za poklic brez mrtvega letnega časa.

Udarci njene matere, strahote noči, ki jih je prebila z njo v eni postelji, so gotovo nekaj pripomogli, da je Eliza pobegnila iz kapelskega okraja in vstopila v javno hišo v Bourlemontu, toda v bistvu je bila resnični, odločujoči vzrok lenoba, samo lenoba. Eliza se je naveličala naporne službe, ki jo je zahtevalo popraviljanje posteli, zaigiranje v pečeh, kuhanje polivk, pijač in obkladkov za štiri sohe, ki so bile skoro vedno polne bolnic. In ko je omagala pod bremenom dela ter se ozirala krog sebe, je začutila, da je nezmožna tudi vztrajne marljivosti, ki je potrebna za šivanje ali vezenje. Morebiti je bilo v tej lenobi tudi nekaj fizične plašnosti, ki ostaja nekaterim dekletom še dolgo potem, ko se je ženska v njih že izobličila in jih — nesrečnice, če so revnega stanu — za nekaj let oropa vse življenske sile, vse potrebne gibčnosti njih prstov. Lenoba in zadoščanje občutja, ki ga je težko izraziti, a je bilo tej k čudaskemu početju nagnjeni

naravi posebno lastno: izvršitev nečesa nasilnega, skrajnega, vsebujočega prezirljivo odločnost, ki se nič ne meni za to, kaj porečejo ljudje, in značaj izzivanja — to sta bila edina razloga, ki sta iz Elize tako nenadoma naredila vlačugo.

V Elizi ni bilo v resnici ne ognja poltenosti, ne pohlepa po razvratnosti, ne čutne vročernosti. Bojazen glede posledic v obošajih njene hčere do plesalcev javnih zabavišč, ki jo je babica tolikokrat izrazila in jo je hči iz res peklenske nasprotovlastnosti sebi v zabavo podžigala k neprestani budnosti, je bila s svojim strahom pred grozečo resničnostjo popolnoma brez podlage. Eliza je bila devica. O, njena nedolžnost je bila nagnita vsled pohujšljivih prizorov na materinem domu, vsled zahajanja k umazanim predmetnim plesom..... A končno..... če se prilika, da bi "grešila" — kakor se izraža ljudstvo — ni hotela ponuditi, Eliza je tudi ni iskala!..... in njeno telo je ostalo nedotaknjeno.

Tako se je zgodilo, da je v tej hiši skozi šestintrideset ur sladko, neoskrunjeno devišvo Elizinega telesa bilo zanjo sitnost, muka, predmet trepetajočega razburjenja, skriven pogrešek, ki bi lahko razrdil kupčijo: zato si je v strahu, da ne se izda, ubijala v glavo, kako bi svojo skazo prikrila, zastrla, odtegnila splošnemu poznanju, boječ se, da je glas o njeni čistosti ne bi pahnil iz hiše. In deklet-devica, ki ji je domišljija že slikala, kako jo zopet vrnejo materi, je s kmetiškim vlastilnom, da bi ga prevarila, zaigrala komedijo nesramnosti, ki naj bi ga uverila, da je novinka že star prirasek vlačuganja.

VIII.

Eliza se je oprstila svoje matere. Njeno vsakdanje življenje je bilo zavarovano. Kaj bo jutri, kaj bo jutri, ta večna skrb delavke..... nič več ji ni bilo treba razmišljati o tem. Moški, ki so prihajali v hišo, niso tepli žensk, Nobena "dam" je ni "mučila". Gospod in gospa se je zdelo, da sta dobri duši. Hranili so jo izbornu. Koncem dni brez dela so jo čakali mirni večeri lenobe, podobni

temu-le:

Zunaj nikakega hrupa, je mir in pokoj okraja, tihota ulice, ki skoz njo nihče več ne pride noč. Znotraj prijetna toplota razbeljene postelje, vlažna perila, razgrnjena po pohištvo, plehki v kem vinu kuhajočih se kostanjev. Na obeh straneh v otrplih legah napol dremajoče ženske. Gospodična bradico in zaviti koci nani na njej, v jopici z skimi rokavi, v mali čepici z nevidnim nadočimljeni na glavo do ušes, z rokami, zaritimi v blazini s palci naynev, ogledujoč si dobrodušno z od krčnih žilic razbrzdanimi očmi slike v zvezdah njih zločinov", ki jih prebira domači sin. Domu in v bled mladenič v copatah iz preprogovine, njih bila uvezena igralna karta s srčno devetico, bled mladenič, tako bled, da sta ga papa in mati šiljala v postelj točno ob devetih. In kot ozadje gospa v moški pohišni obleki z rdečimi in črnimi kotiči, tolsta in trebušna gospa, ki je venomer zbiralna in vlačila na kup, ribarila v svoji preobilni in skušala z miznim rohom zajeziti valove svojega čega mesa, gospa, ki si je z eno roko ves večer ljal razdrpana ledja, oklepajoč se z ječimi ličnega naslanjala in vzdihujoč "Moj sladki glasom stekleno-počeneča zvoka stare harmonike dočim je ena njenih vrhnjih copat z lesenimi padala v presledkih na parket ter je "flak" tega nja leseno in zamolklo pozvanjal v ure sitnosti in motice.

IX.

Celo kraj sam, to oddaljeno predmetje, to ženo poslopje, je pri Elizi izgubljalo svojo grozno ni gledala več z onimi preplašenimi očmi kakor svojega prihoda.

(Dalje prih.)

"11" Cigarete

10¢

Dobro!
Kupi te cigarete in prihrani denar.

Odpri smo novo trgovino s
SINGER ŠIVALNIMI STROJI
na 809 E. 152nd Str.
ERNESTO GROSSI, prodajalec.

REŽISER.

(Dolje.)

Igralec ne sme postati v roki režiserja nikdar in nikoli mrtve pripomoček — ostati mora vedno prvo, prvo, prvo! V tem tiči ravno izredna lepota in plemenitost režiserjevega poklica, da je on iz vseh ustvarjajočih umetnikov edini, ki modelira svoje delo iz živih oseb. Nikjer drugod pa kot pri gledališču ni umotvor (delo) navezan na toliko zunanosti; v tem je za režiserja ona nevarna brv, da pozabi zaradi zunanosti, ki so sicer gotovo važne, na igralca. — In ravno na to hočem opozoriti, na to opasnost — in pa iz praktičnega dela razviti principe, ki so idealno stremljenje in pripoznanje.

Ne kulise, ne pogrezalo, ne luči, ne hokuspokuzi naj vladajo na odru, temveč stara in dobra resnica: beseda in pesnitev. Gledalec naj prejme prvi vtis od igralca od njegove geste, besede. Organizator igre je pa režiser in Režija teksta, vpliv na osebo, te v tem smislu je nad igralcem komandiranje individualnosti, ki ustvarjajo same — edino v tem se izjednači beseda režirati z besede: vladati. V posvetovanju, v stremljenju dvigniti in pomagati igralcu v njegovih sposobnostih — v tem se pozna lahko veličina znanja. —

Na skušnjo pride (mora priti) režiser pripravljen. Tu se prič-

ne veza med njim in igralci. Doma, za pisalno mizo je izdelal načrt kot vojskovodja. — In na prvih skušnjah je za režiserja važno le eno: ne bodi trmast! Ustvariti iz knjige (drame — vizije pisatelja) in iz svojega dela za pisalno mizo (vizija režiserja) nekaj novega, tretjega, to je skrivnost režije. Biti režiser se pravi služiti drugim s tem, da jih vodiš k ekspanzivnosti svojih najboljših sil za delo nekoga drugega (pesnika). V tem zapravljanju sil za druge in zaradi drugih je viden popolnoma svojevrstni ideal, s katerim mora biti prepojen poklic režiserja.

Režiser računa, že doma za pisalno mizo s sposobnostmi igralčevimi, z bogastvom njegovih sredstev: — nikoli pa ne more ustanoviti doma absolutne gotovosti — in pri skušnjah doživi lahko vedno presenečenja. In ta presenečenja, pa naj si bodo razveseljiva ali mučna, privedejo lahko do nečesa, kar bi imenoval lahko: borbo med igralcem in režiserjem, kajti v igralcu spi tisoč še neubranih strun. Ne mislim s to borbo ono grdo, malenkostno borbo, ki se pokaže žalibog zelo pogosto, temveč borbo, kjer zadene močan režiser na enakomernega igralca, kjer se krešeta dve umetniški potenci, se podžigata — živita in iz te borbe ustvarjata onc tretje.

Ta borba je ona točka, ki je najbolj opasna. Zanimiva, prijetna, plodovita je le tedaj, ako režiser ne pozabi igralca v njegovi moči podžigati, da je način tega podžigavanja tak, da igralca ne zadene ob oni najfinejši nšrv — ob umetniško samoravest — ker igralcu je njegovo telo in njegova duša materija, iz katere ustvarja.

Tisti režiser pa, proti kateremu Salten v svojem podlistku dviga pesti — tisti pa anatema! To je režiser-autokrat. Režiser-autokrat hoče imeti vse po svojem, hoče vedno prodreti s svojo voljo, pa magari skozi zid. Hoče vladati in misli, da vlada, — a v resnici gnete in ovira delo. Igralec pa hoče videti delo, videti napredek. In le on se pridobi avtoriteto, ki vodi delo zaradi dela, to se pravi, ne zaradi svoje osebe ali pa v poduk drugim. Režijska avtoriteta se ne dosega na zunaj, s tituli — mora se pridobiti. — Pot k uspešnemu režiserskemu delu je le v temeljitim spoznanju onih pestrih individualnosti — le v solidnosti dela — le v veri igralcev v režiserja.

Zame je režiser podoben avtomatnemu bufeju: — izbereš si na tiskani rubriki jed, pijačo, konfekt, pritisneš na gumb in že ti servira kovinasta lopatica zaželeno. Igralec: če si v nejasnem z onim, kar želi od tebe režiser, pritisni na gumb, vprašaj, odgovor je takoj tu. Mora biti! Mora! In ravno to je ena onih točk, ki se je igralci ne poslužujejo. Zakaj ne, Tu, v tem tiči skupno delo — nikakega terorja in despotizma, temveč debata, magari prepir — a efekt jasnost, izčiščenost, uglajenost umotvora. — Gospod Feliks Salten, klanjam se!

Morda bo zdaj temu ali onemu iz navedenega jasno, da režiser s svojo umetnostjo ne počiva baš na rožicah. In iz tega skupnega dela, iz tega skupnega plemenitega boja naj se rodi: stil, skupna igra, naj se rodi ansambl! — Delo režiserjevo je vredno relativno več kot posamezna kreacija, ker on predstavlja takorekoč ta ansambl.

Cena teatra je razvidna iz nje govega ansambla — to je stavba, ki je zrasla polagoma v organsko celoto. Postanek ansambla je problem, čigar razrešitev so si dolžni deliti vsi člani uprave. Ansambl nastane in obstoja iz mnogih dobrih igralcev, katere preveva skupen duh, ki se mora čutiti. Centralna roka ravnateljstva naj vodi skupino igralcev ter jo spoji. Ansambl ne nastane iz tega, da se angažira nove ljudi ali tiste, ki so enkrat že bili in

zopet odšli, temveč ansambl nastane iz neprestanega skupnega dela z enako orientiranimi cilji. V takem ansamblu je režiser poznavalec in vršitelj ciljev in smernic gledališča, oziroma vodstva gledališča.

Ansambl! Poznaj zgodovino in razvoj slovenskega gledališča in vem, da je to naše gledališče imelo igralce. Veliko igralce. Igralce, ki bi postali, če bi ne bili slučajno Slovenci, morda svetovne kapacitete. Pri vsakem velikem narodu so bili postali. Torej igralce smo imeli. Ansambla pa še nikoli. Ali morda vendar, in sicer prav kratko dobo — morda prvi štadij ansambla. To je bilo n. pr. v drugi polovici sezone 1919-20. Opozorim samo na drugo skupščino "Udruženja gledaliških igralcev" v Zagrebu. — Vsak, ki je bil tedaj v Zagrebu, se spominja onega uspeha. To ni bil uspeh posameznikov — to je bil uspeh ansambla. Mladega, živga in stremčega, v katerem je bil naj-

(Dolje na 4. strani.)

Vabilo na Plesno Veselico

katero priredi

Dr. Maccabee št. 557.

V JUG. D. NAR. DOMU, OB 7. URI ZVEČER

WEST PARK, OHIO.

NA DAN 27. MAJA

Vsi rojaki in rojakinje iz okolice West Parka in Clevelanda se torej uljudno vabijo, da nas posetijo. Posebno se pričakuje velikega obiska od strani Makabejcev sotorov iz Clevelanda.

OGLAŠUJTE V ENAKOPRAVNOSTI

Dvajset let skušnje

MNOGI SO NA POTU K ZDRAVLJU, veselju ter zabavi, mi smo bili nekdanj neprestano bolni, oslabei ter obupani. Mnogi zahvaljujejo sedaj Dr. Kenealya ker jih je privedel nazaj k zdravju. Ne glede kakšna je vaša bolezen in koliko časa že trpi, pojdite k Dr. Kenealyu. On vam bo posvetil isto vestno in pazno pozornost in znanstveno zdravljenje, kot onim številnim, ki so prišli k njemu v prošlosti. Denarne zadeve naj vas ne držijo nazaj ako potrebujete pozornosti specialista. On računa tako malo za svojo postrežbo, da jih lahko zmore vsakdo, ki boleha. Je že leta na istem kraju.

Uradne ure: od 9 dop. do 8. zvečer. Ob nedeljah od 10. dop. do 1. pop.

Dr. KENEALY - 2 nadstropje

647 Euclid Ave.

NASPROT
TAYLOR ARKAD

REPUBLIC BLDG.
Drugo nadstropje

Cleveland, O.
VSHODNO OD
GUARDIAN BANKE

ZAKAJ?

ZATO: Ker hočete dnevnik, ki se bori za vaše interese in ker je istega nemogoče izdajati brez oglasov —

ZATO: ker pomeni vsak oglas v vašem listu več dohodkov za vaš list —

ZATO: ker ako kupujete od trgovcev, ki oglašajo v Enakopravnosti, ni potreba od vas nikake žrtve a istočasno pomagata vašemu listu finančno —

ZATO: ker ako omenite trgovcu, da kupujete pri njem zato, ker oglašate v Enakopravnosti, bo dal čim več oglasov —

ZATO: Vpoštevajte najprvo one trgovce ki oglašajo v dnevniku

"ENAKOPRAVNOST"

in naročajte se nanj.

Vedno najnovejše vesti, povesti itd.

Ameriško-Jugoslovanska Tiskovna Družba

Princeton 551

6418 ST. CLAIR AVE.

Vabilo na Veliki

Semenj

ROJAKI IN ROJAKINJE

sedaj se vam nudi prilika da se pokažete koliko vam je pri srcu, da vresničimo našo željo, naš ideal — Slovenski Delavski Dom. Ta semej prireja "Waterloo Klub" za pospešitev našega cilja. Vršil se bo štiri dni

27 - 28 - 29 in 30. MAJA

na lastnem zemljišču na

WATERLOO RD.

med 152nd in 156th Sts.

Na programu štiri dnevnega semnja so različne točke, pevške i godbene. Nastopili bodo tudi razni govorniki. Za kratek čas nas bo pa zabavala slovenska godba "Triglav" in njen naraščaj. Tudi razne igre so na programu kot metanje žoge, obročkov itd. Torej Slovenci pokažimo na tem semnju, da nam je za S. D. D. da smo vsi zato, da se naši cilji čim preje uresničijo

Vdeležimo se Semnja!

VABI PRIPRAVLJALNI ODBOR.

"WATERLOO KLUBA".

KAMPANJA ZA NOVE ČLANE.

Društvo Slovan št. 3 S. D. Z. prireja kampanjo za pridobivanje novih članov za dobo 2 mesecev, torej do 15. Junija 1922. Za časa te kampanje se sprejema nove prošnje brez pristopnine. Slov. Dobr. Zveza, k kateri spada naša družba, pa plača stroške zdravniške preiskave in poleg tega da po \$1.00 omenu, ki člana vpiše. Kdor se ni član S. D. Z. se mu sedaj nudi prilika pristopiti z malimi stroški. Članstvo pa pozivljamo da agitira in pridobiva nove člane. Nadaljnja pojasnila dobi vsakdo pri tajniku L. Medvešek, 1140 Norwood Rd., pri predsedniku John Zaletelj, 6402 Orton Ct. in pri blagajniku Frank Hudovernik, 1064 E. 62 Str.

Tel. Main 2063

O. S. Cent. 1690

John L. Mihelich
SLOVENSKI ODVETNIK

902 Engineers Bldg., vogal St. Clair ulice in Ontario.

PODRUŽNICA:

6127 St. Clair Ave., — Tel. O. S. Princeton 355-R.

OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI".

PREVZELI SMO

**TRGOVINO Z UMETNO ŠIVANIM
IN KVAČKANIM BLAGOM NA
5821 SUPERIOR AVE.**

PRIDITE po vzorce za izdelovanje raznih krasnih blazin za na stole in zofe, za lepe kvačkane čipke in za enaka umetna ročna dela.

Dekleta in ženske, katere bi se rade naučile lepega šivanja, pridite in mi vas bomo naučili. Za prodati imamo tudi nekaj silno lepih izdelkov. Izdelujemo tudi ženske obleke po najnovejši modi in se torej Slovenkam toplo priporočamo za naročila.

Obiščite nas in oglejte si našo trgovino, ki je edina te vrste v slovenski naselbini.

B. GODEC.

Sprejemamo tudi ročna dela, da jih za vas prodamo.

Clevelandske novice.

— V četrtek bo graduiral na Case School of Applied Science Louis L. Drasler, 749 E. 118 St., brat poznane Mr. F. R. Draslerja, kot civil engineer ali gradbeni stavbenik. Naše čestitke!

— Samomor rojaka. Včeraj popoldne so uslužbenci vodovodne naprave ob vnozuju E. 49 St. potegnili iz jezera truplo 37-letnega rojaka Mihaela Horzena, ki je stanoval na 5434 Lake court. Truplo vtopljenca, ki je očividno izvršil samomor, je bilo potegneno iz vode že par ur po utopitvi. Kot se nam poroča, je bil pokojni zadnji čas silno vdan pijan čevanju. V žepu so našli le 12c in listnice z imenom. Doma je bil iz Krške vasi, toda brez svojcev v Ameriki. Za pokritje pogrebniških stroškov se apelira na dobrosrčne rojake. Truplo se nahaja v mrtvašnici Jos. Zeleta.

— Poročna dovoljenja sta dobila sledeča slovenska para: John Russ, 36, 6108 St. Clair Ave. in Kristina Kočevar, 27, 1926 E. 70 St. ter Edward Volcaušek, 27, 3571 E. 81 St. in Angela Planinc, 22, 6710 St. Clair Ave.

— Zdravstveni komisar dr. Rockwood javlja, da je v Clevelandu izbruhnila pravcata epidemija ošpic. Zadnji teden je bilo naznanjenih 397 slučajev, od katerih jih je sedem umrlo. Dr. Rockwood pravi, da nad 150.000 clevelandskim otrokom preti nevarnost, da se jih prima ta bole-

zen, ki je to leto izredno razširjena v Clevelandu. Lani se je v celem letu pojavilo le 1259 slučajev ošpic, medtem ko je bilo tekom letošnjega leta javljenih že 3219 slučajev. Prvi znaki bolezni so: nahod, mokre, rečkaske oči, suh kašelj in vročnica. Starišem se priporoča, da v slučaju teh znakov obolelega otroka nemudoma izolirajo od drugih otrok, da se še oni ne nalezijo boleznijo, potem pa naj se pokliče zdravnik.

— Včeraj so odpovali iz naše srede Josip Milavec z družino. iz Collinwooda, John Slogar soprogo, John Brus, John Tomažič, Mrs. Petlinkar, Anton Anžlovar in Frank Bricelj. Iz New Yorka odplujejo 24. maja z ladjo "Pariz". Vsi potujejo skozi tvrdo Frank R. Drasler, 6024 St. Clair Ave. Srečno pot ter na veselo snidenje!

— Zagoneten umor. Ni še minulo dva tedna od umora Mrs. Silberberg, na 1847 E. 73rd St., ko se je pripetil zopet en umor, izvršen skoro na isti način kot prvi. Včeraj zjutraj je bila namreč najdena zadavljena sedemdesetletna starka, Mrs. Frances Svozil v njeni spalnici, 3305 W. 50 St. Mrs. Svozil, ki je živela že cele tri mesece sama v hiši, je bila zvezana ter zadavljena. Mrtvaški oglednik, Dr. A. E. McClure, je preiskal odtise prstov na njenemu vratu ter se je izjavil, da so to odtisi prstov na levi roki. Policijski prizadeva na vse načine, da pride na sled morilcu, toda tudi za njim ni mnogo sledi. Žena je imela navado iti v cerkev vsako jutro in ko je videl neki sosed ob enajstih še vedno zastrta okna, je poslal svojega sinčka naj gre k njenemu sinu Adolfu Svozilu, ki ima grocerijo na Storer Ave. in W. 54 St. ter naj mu pove, da je pri njegovi materi nekaj narobe. Sin je takoj prihitel ter zlezal v hišo skozi odprto okno. V spalnici pa je našel mater mrtvo na tleh. Poleg postelje na mali mizici je bila odprta biblija, postelja pa je bila še nedotaknjena. Presikava je dognala, da ima žena zlomljenih dvoje reber ter da je bila udarjena po glavi z nekim težkim predmetom. Vprašanje nastaja, zakaj si izbere morilec ženske za svoje žrtve in kaj je njegov namen. Ali vpirarja te umore ena in ista oseba? Ali je ta oseba blazna na zlato? Kot se je govorilo, je imela Mrs. Svozil skritega mnogo denarja v svojem stanovanju. Nekaj takega mora biti, kajti morilec je premetel pohištvo po celem stanovanju, ne da bi vzel seboj en sam predmet. Najbrže je najprvo izvršil umor, nakar se je podal na delo, da najde zaklad, katerega pa v resnici ni bilo nikjer.

Semenj S. N. D.

(Dalje iz 1. strani)

program semnja zelo obširen in bogat. Dnevno bo igrala godba "Triglav", nastopala bodo razna pevstva društva iz Collinwooda in Clevelanda, in nastopili bodo tudi razni govorniki. Torej ne bo samo za žepu sušit, temveč nudilo se vam bo tudi obilo zabave in uživanja.

Sleheri Slovenec in Slovenka, ako mu še bije srce za svoj narod, se bo moral vdeležiti te velike prireditve. Vsi brez izjeme: delavci, trgovci ali obrtniki. Apelira se še posebej na naše trgovce, da pokažejo, da poznajo

svoje rojake tudi izven trgovine, in da so pripravljeni doprinesiti svoj delež za našo skupno stvar. Le v skupnosti vseh nam bo možno postaviti to naše kulturno zavetišče, kjer se bomo zbirali v naših prostih urah in si ustvarjali pogoje za naš nadaljni napredek v vseh zadevah življenja.

Kateremu je kaj za napredek našega naroda v naselbini, in za vresničenje SDD., ne bo prezrl te narodne prireditve. Torej, vsi na ta veliki štiridnevni sejem. In pokažimo, da hočemo imeti dom še to leto. S tem bomo najboljše zavezali jezike onim, ki pravijo, da bo preje narod zamrl kot pa bo stal S. D. Dom. Pokažimo takim, da nismo sliči njim in da se ne strašimo dela. Pojdimo na delo vsi, pa bomo videli, da je uresničenje naših želja bližje kot smo si kdaj predstavljali.

J. F. Duran.

Režiser.

(Dalje iz 3. strani.)

manjši živec prapojen s svetlo željo, živeti Cankarja.

Dvigniti spoznanje, da služni igralec v prvi vrsti delu — umotvoru in posredno tega dela sebi — bodi naloga režiserja. Ena iz njegovih nalog. — Največja in najlepša.

In ob koncu se to: Dokler bodo igralci zamujali skušnje, dokler bodo površni v izvrševanju svojih dolžnosti, dokler jih bo moral klicati na oder inspicient, dokler bodo samolastno spreminjali misel in scene, dokler — dokler — dokler... tako dolgo se igralci ne bodo osvobodili, tako dolgo bodo imeli na seboj ono, kar danes imenuje maitre de scene, kar se imenuje direktor itd. — Ko pa te manj svetle čednosti izginijo iz vrst igralcev — tedaj nastopi zanje zlata doba: Vlada! bo samo avtor in igralec.

SUPERIOR HOME SUPPLY
SODI — STEKLENICE
Za

DOBRO PIVO

je potreba naš SLAD IN HMELJ. Uspeh vselej zajamčen
Dobi se pri:

Frank Ogler
6401 Superior Ave.

106th St. Clair Market House
8704 Buckeye Rd.

Anto Dolgan
15617 Waterloo Rd. in pri

Frank Kunstelj
6117 St. Clair Ave.

FRENCH LINE

CHIMIE GENERALE TRANSATLANTIQUE
Express Postal Service
Direktna postrežba v

Jugoslavijo
preko HAVRE z velikimi parniki na 2 in 3 vikaje
LAFAYETTE 20. maja
PARIS 24. maja
LA TOURNAINE 25. maja
FRANCE 31. maja

Izredne ugodnosti v tretjem razredu. Kabine z umivalniki, toaletno vodo, za 2, 4 in 6 oseb. Posedba jedilnice, kadilna soba bara in brivnica na razpolago vsem potnikom 3. razreda. Vini in pivo, zastoj.

Za nadaljnje informacije vprašajte pri lokalnih agentih FRENCH LINE.

**KEEPING WELL MEANS
A CONSTANT FIGHT
AGAINST CATARRH**

Mnogo boleznij se lahko prišteva kataričnemu stanju. Kašelj, prehladi, nosni katari, žolodčne in črevesne nadloge, je le par izmed številnih navadnih boleznij, katere povzročajo katari. Borite se proti njemu! Borite se z zdravilom, ki je poznano vsled vporabljenosti že preko pol stoletja.

DR. HARTMAN'S

PE-RU-NA

Tablets or Liquid • Sold Everywhere

MALI OGLASI

NAPRODAJ JE

Auburn avtomobil za pet oseb; je še v dobrem stanju ter se da poceni. Oglasite se med 6 in 8 uro zvečer na 1380 E. 52nd St. (120)

PRODA SE

grocerija in mesnica na dobrem kraju. Naslov se izve v upravnistvu Enakopravnosti. (121)

POHIŠTVO SE PRODA.

Skoro novo pohištvo, pripravno za novoporočence se prodaja takoj. Obenem se dobi tudi stanovanje. Vprašajte na 1100 E. 63 St., zgoraj. (124)

ISČEJO SE

"molders, bench and Squeezer". Zglasiti se je pri Meadville Malleable Iron Co., Meadville, Pa. (120)

HARMONIKE 3 vrstne in dva krat ugašene se prodajo poceni s kovčkom vred in sicer radi bolezni. Zglasiti se je pri Valentin Pirc, osebno ali pismeno, 15021 Thames Ave., Cleveland, Ohio. (120)

OGLAS.

Družina brez otrok išče tri sobe v pritličju, med 55 in 80 centa. Ponudbe je oddati upravnistvu tega lista. (120)

PRODA SE

še nerabljen les velikoceneje, kot je tržna cena. Les je 2x8 in 2x4 tudi "lap siding". Poizve se na 17921 Delevan Rd., 122 stop Shore Line kara. (120)

PRODA ALI ZAMENJA SE posveto z grocerijo in mesnico, radi odhoda iz mesta. Več se poizve v uradu tega lista. (x)

ČEVLIARNA NAPRODAJ.

Šustarija z dobrim prometom se prodaja z vso opremo in mašinirjo; obenem se prodaja tudi avtomobil za pet oseb. Vse skupaj se da za \$1,000 ker mora oditi lastnik na farme. Izvrstna prilika za Slovenca ali Hrvatca. Dosti dela poleg pa se lahko prodaja tudi nove čevlje od družbe, za provizijo. V mestu sta samo še dva druga čevliarja. Sedanjí lastnik je pripravljen ostati s kupcem še 14 dni, da ga pouči in seznaní s svojimi ljudmi. Za naslov se obrnite na upravo "Enakopravnosti". (123)

Slovenski plumberji

MILAVEC & BUNOWITZ CO.

995 Parkwood Dr. 1043 E. 61st St.
Prine. 3045-K Princ. 1276-W

Izvršujemo vsa plumberska dela, napeljavmo kopališče, sinkov, stranišč in drugo, napeljavmo kanalov (sewer work), napeljavmo gorke vode in furnesov. Vse delo je prvovrstno in ceneno jako zmerno.

VSE DELO

v zvezi s plumbarstvom, vam napravimo dobro in trpežno. Postavljamo furneze, banje, stranišča, itd. Kadar mislite, kaj delati, pridite k nam po proračun in prepričani smo, da vam bo naša cena po volji.

Chas. W. Hohl

Plumbing & Heating
381 E. 156 Str., Cleveland, Ohio.
Eddy 8236-R.

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"

Ob prvem znaku prehlada, ob prvem vstopu revmatizma ali trganja po živilih — vporabite to za nesljivo domače mazilo. Pazite, da ima vsaka steklenica Pain-Expeller-ja katero kupite, našo tržno znamko, sldro ali mačka. 35c in 70c po lekarnah ali pri F. Ad. Richter & Co. Brooklyn, N. Y. 104-114 So. 4 St.

STAR GARAGE

Popravljanje

VSEH VRST AVTOMOBIL

Mi imamo 15letno sk

J. GRUBAC

15808 Waterloo Rd.

Eddy 7945.

CUNARD-ANCHOR

Najhitrejša moderna ladja svetu. Napravite vaše letošnje tujerazpoto. V vašem mesecu je gotovo kak mesec, Osebnost nadzorovan in poslavljeno

MAURETANIA

(preko Cherbourg) v oskrbi Mr. in Mrs. Cunard San Francisco bosta skrbela za potnike listine, prtljago in za trebnost. Poseben vlak za bourg direktno v New Yorka razreda je v potnikih ali 6 postelj. Posebna oaza za ženske.

Cena tretjega razreda

V Ljubljano \$110, dav

Direktno v Dubrovnik ali

ITALIA

Vozni listek \$90, dav

vlak do Ljubljane

Randolph 2529-J. Central

GRAMOFONSKA

PLOŠČE

Ustvari se prijetni in

sta na prave prostora

Old Dutch Store

NAJBOLJŠI NA SVOJEM

5814 St. Clair Ave.

Na debelo in drobn

SLOVENSKA POPRAVILNICA AVTOMOBIL

Mi varimo in ravnamo vrste železne in kovinske mete. Zaloga oja, gvozd, mltjevitih obrobov in drugih potrebščin. Ako rabite pomoči, kličite nas po telefonu CLETON 1372.

Odprto tudi ob nedeljah

ELYRIA AUTO REPAIR & WASH

6512 St. Clair Ave.

Dnevnik

Enakopravnost

je

Z I C A

ki spaja

odjemalca s trgovcem

Oglas v našem listu

dospe na svojo dol-

ceno mesto liki tele-

gram.

Narodno praznovanje

na vrtu S. N. D. v Clevelandu,

v dnevih

27., 28., 29. in 30. MAJA

SLAVNOSTNI

SEMENJ

Otvoritev v soboto zvečer; zaključek v torek ponoči.

Dnevni spored:

Koncertne točke proizvaja godba "Bled", nastopajo pevska društva: "Zarja", "Jadran" in "Grča". Bogat srečolov na vrednostne in privlačne dobiteke; vrtenje srečonosnega kolesa, streljanje s srečo-iskajočimi pišcami, metanje padajočih obrobov, vse to za krasne in lepe predmete. Nakupovanje otroških igrač, vsakovrstne razprodaje, javne licitacije premičnih in nepremičnih stvarstev, podpisovanje novih delnic, odbiranje najsrečnejše srečke za Ford avtomobil. V kleti domača kuhinja z gorkimi in mrzlimi jedili, okrepčilna pijača, prijateljski razgovori in splošna manifestacija za takojšno zgradbo našega S. N. D.

Vsi Slovenci in Slovenke, da ste naše krvi in slovenskega zanosa, potem ste tam, kjer se zbira vaš narod okoli velikega in svojega Doma. Plemeniti in velik je naš cilj, bodite tudi vi odločni in zavedni, ko vas kliče naša celokupna misel na delo, na praznovanje in sadove našega S. N. D. v Clevelandu.

Vabi vas direktorij, kliče vas klub društev, a odzove naj se vaša narodna zavest